

Wychodzi w Krakowie

Co dzień o godzinie 8 1/2 rano, wyjąwszy Poniedziałki i dni następujące po świątach.

Cena:

W KRAKOWIE miesięczna 1 złr. 30 kr. — kwartalna 4 złr.

W KRAJU kwartalna razem z przesyłką pocztową 5 złr. m. k.

Przedpłata

Przyjmując się w księgarni Józefa Czecha przy Głównym Rynku N. 453.

Łi nadze przesyłają się franco pocztą wprost do REDAKCYI CZASU w Warszawie na kopercie „prenumeracyjne pieniądze“.

CZAS

Przyjmują się

OGŁOSZENIA, ROZPRAWY, ODEZWY wszelkiego rodzaju. DONIESIENIA literackie, księgarskie, handlowe, przemysłowe, rolnicze itp. UWADOMIENIA dotyczące się sprzedaży, kupna, dzierżawy itp.

Za opłatą

od wiersza petytowego za jednorazowe umieszczenie po 4 kr. następne po 2 kr. — z dopłatą po 10 krajcarów za każdą publikacyą na stempel rządowy.

Listy

niefrankowane, nieprzyjmują się, wyjąwszy od stałych lub znanych korespondentów. Numer pojedynczy kosztuje 10 groszy.

Kraków 6 lipca.

Monitor podaje mowę, którą Cesarz Napoleon III, w d. 2 lipca otwierał w Tuileriach nadzwyczajne posiedzenie Senatu i ciada prawodawczego. Mowa ta następującej jest ośnośny:

Panowie Senatorowie, panowie posłowie!

Układy dyplomatyczne rozpoczęły w ciągu ostatniego naszego posiedzenia, kazały wam przeczuwać, że po ich zakończeniu zwołać was będę musiał. Na nieszczęście konferencje wiedeńskie nie zdołały sprowadzić pokoju. Odywam się więc znowu do patriotyzmu waszego i całego kraju.

Czyż brakowało nam umiarkowania w postawieniu warunków? Nie lekam się w obec was pytanie rozbić. Zaledwo rok od początku wojny upłynął, a już Francja i Anglia ocaliły Turcyę, wygrały dwie bitwy, zmusiły Rosyę do opuszczenia Księstw i wyczerpania sił swoich w obronie Krymu. Z resztą korzyści naszą stało się przystąpienie Austrii i moralne uznanie reszty Europy.

W tem położeniu, gabinet wiedeński zapytał nas, czybyśmy się układali nie chcieli na podstawach przedpowodzeniem naszym już ogółowo sporządzonych. Odmowa z naszej strony zdała się być naturalną. Nie wypadałoż mniemać w istocie, że wymagania Francji i Anglii wzrosły w stosunku wielkości walki i ofiar już poniesionych? Francja i Anglia niekorzystały z swojej przewagi ani z praw, jakie im nadawał istniejący traktat, tyle miały na sercu ułatwić pokój i dać niezaprzeczony dowód swego umiarkowania.

Ograniczyliśmy się na żądaniu w interesie Niemiec: wolnej żeglugi na Dunaju i tamy przeciw prądowi rosyjskiemu zapierającemu ujście wielkiej tej rzeki; w interesie Turcyi i Austrii: lepszego ukonstytuowania Księstw; aby służyły mogły za szaniec przeciw ciągłej powtarzającym się najściom północy; w interesie ludzkości i sprawiedliwości: tychże samych rekojmiami dla chrześcian wszelkich wyznań pod wyłączną opieką Sultana; w interesie Porty równie jak Europy żądałmy wreszcie, aby Rosya zmniejszyła do pewnej ilości liczbę okrętów, które na morzu Czarnem trzymała od wszelkiej zaczepki i w widocznie napaśtniczym celu.

Wszystkie te propozycje, które z powodu ich bezinteresowności nazwę wspianiałyśmy, a które w zasadzie uznane zostały przez Austryę, Prusy i samą Rosyę, spełzły na niczem na konferencyach. Rosyę która zezwoliła teoretycznie położyć kres przewadze swej na morzu Czarnem, odmówiła wszelkiego ograniczenia swoich sił morskich; oczekujemy więc jeszcze od Austrii spełnienia jej zobowiązań, które zasadały się na uczynieniu przysięgi naszej: zaczepnem i odpornem, jeżeli się układy nieudadzą. Austrya wprawdzie zaproponowała nam abyśmy zabezpieczyli wspólnie z nią za pomocą traktatu niepodległość Turcyi, i uważali na przyszłość za casus belli, gdyby liczbą okrętów rosyjskich wyższą być miała niż przed wojną.

Przyjąć podobną propozycyą było niepodobien-

stwem, gdyż nieposkramiła w niczem Rosyi, przeciwnie wydawałoby się, że ugodą uświęcamy jej przewagę na morzu Czarnem. Wojna musiała iść dalej swoją koleją.

Podziwu godne poświęcenie się armii i floty, spowodzi wkrótce jak się spodziewam pomyślny skutek; waszą jest rzeczą dostarczyć mi środków do dalszego prowadzenia walki. Kraj pokazał już jakie są jego zasoby i zaufanie we mnie. Przed kilką miesiącami ofiarował o 170 milionów więcej niż żądałem, część tego wystarczy do utrzymania jego honoru wojskowego i jego praw, jako wielkiego narodu.

Postanowiłem stanąć w pośród tej walecznej armii, gdzie obecność monarchy niepozostawia bez szczęśliwego wpływu, a jako świadek rycerskich wysiłków naszych żołnierzy, dumny byłbym mogąc nimi kierować; lecz wielkiej wagi kwestye odbywające się za granicą pozostawiały w zawieszeniu, i natura okoliczności wymagała wewnątrz stanowczych środków. Z żalem więc porzuciłem ten zamiar.

Rząd proponuje wam wotowanie rocznego prawa poboru. Nie będzie nadzwyczajnych poborów wojskowych i zejdzimy na zwykłe drogi wymagające dla porządku w administracji wotowania poboru rokiem naprzód.

Kończąc panowie, spłaćmy należny dług pochwał tym, którzy walczyli za ojczyznę; podzielimy jej żal za tymi, których opłakuje straż. Wzór takiegożrzenia się i wytrwałości nie nadaremnie danym będzie światu.

Niechaj nas nieczrają potrzebne ofiary; gdyż jak wiecie, naród albo zręce się powinien wszelkiej politycznej roli, lub jeżeli ma poczucie i wolę działania według szlachetnej swojej natury, według wiekowych dzieł, według misji przez Opatrzność mu wskazanej, powinien niekiedy umieć znosić próby, które mu same hart nadać mogą i wznieść go do przynależnej mu rangi.

Z ufnością w Boga i wytrwałością w usiłowaniach naszych osiągniemy pokój godny przysięgi dwu wielkich ludów!

Korespondencja Czasu.

Wiedeń 4 lipca.

„Mowa Cesarza Napoleona zrobila wczoraj na tutejszej publiczności silne wrażenie. Słowa dotyczące Austrii uważano za pogroźkę. Dziś się spokojniej na nią zapatrują. Gdyby Austrya miała się spodziewać pogroźki, nie byłaby zmniejszała wojska. Ma ona przeciwnie, słusne na obie strony przekonanie, że na stanowisku na jakim była dotąd bezpiecznie pozostać może. Wojna w Krymie, nie jej jest dziełem. Na Austrii pomoc w tej chwili Francja i Anglia, nie liczyły i liczyć nie mogą. Rosya pomimo zmniejszenia wojska austriackiego w Galicyi, wszystkich swych sił z Polski wyprowadzić nie może. Polityka tutejszego gabinetu, była demonstracyjną i pośredniczą, i pozostała taką. Gazeta Napoleona i Presse, tak się na nią i na mowę Cesarza Austroa zapatrują. Lord Clarendon przed kilku dniami za Austryę przemawiał. Depesze hr. Walewskiego ciągle były polityką tutejszego gabinetu za-

dowolnione.

Ogłoszenie aktów dyplomatycznych w Monitorze z r. 1783 w ówczesnej kwestyi tureckiej miało podwójny cel: pokazać dawną względem Turcyi ze strony Francji przychylność i przypomnieć Prusom jak się wtedy w tej kwestyi stawili. Austrya jak wiadomo szła z Rosyą, lecz ukończyła wojnę traktatem bezkorzystnym. Rosya przeciwnie, traktatem zawartym w Jassach 1791 wielką zyskała nad Turcyę przewagę.

Z Krymu nic nowego. Szkody zrządzone przez floty sprzymierzone na morzu Azowskim, wynoszą kilkanaście milionów rubli srebrnych.

Nowy atak na wieżę Malachową jest bliskim.

Śmierć lorda Raglana stawia jen. Pélisiera w zupełnej wolności działania.

(Dalszy ciąg nominacji na urzędy polityczne i sądowe w Galicyi).

(Patrz rozporządzenie ministeryalne poniżej).

Minister sprawiedliwości ze względu na nakazaną najwyższem i postanowieniem z dnia 14go września 1852 organizacyą sądową, uznał za stosowne zamianować:

W obrębie sądowym krakowskiego

Wyższego Sądu Krajowego.

Radcami sądu krajowego w Krakowie: 1. Radca sądu wyższego w Krakowie Felician Dudrewicz, 2. radca sądu wyż. w Krakowie Józef Pareński, 3. radca sądu foralnego w Tarnowie Stefan Stankiewicz, 4. radca kryminal. w Rzeszowie Franciszek Strzechowski, 5. prokurator trybunału w Krakowie Dr. Aleksan. Cukrowicz, 6. radca foral. w Tarnowie Wacław Rżizek, 7. radca foral. w Stanisławowie Aleksander Lanikiewicz, 8. adiunkt prokuratora skarbowego we Lwowie Dr. Adam Bocheński, 9. radca krym. we Lwowie Dr. Jan Summer, 10. radca krym. w Stanisławowie Antoni Panosch, 11. radca krym. w Samborze Feliks Dobrzański, 12. radca krym. w Rzeszowie Dr. Karol Śmietański, 13. audytor-rotmistrz w Josephstadt Karol kaw. Jedina, 14. zastępca morawsko-szląskiego prokuratora publ. Antoni Nalepa, z przeznaczeniem na prokuratora publ. 15. asesor sądu krajow. w Opawie Dr. Alojzy Ligotzky i 16. asesor sądu krajow. w Bernie Jan Kolitscher.

Radcami sądu krajowego przy sądach obwodowych: 1. radca foral. w Tarnowie Franciszek Ksawery Schön do Tarnowa, 2. radca krym. w Rzeszowie Franciszek Ozurewicz do Nowego Sącza i 3. radca krym. w Rzeszowie Ignacy Hingler do Rzeszowa.

Radcami sądu obwodowego w Tarnowie: 1. prokurator sądu wyższego w Krakowie Ignacy Ciszewski, 2. radca krym. w Wiśniczu Franciszek Waldemar Schön, 3. koncepista w ministerstwie sprawiedliwości Jan Wierzbicki, 4. aktuaryusz sądu krajowego w Wiśniczu Franciszek Steyskal, 5. akt. sądu kar. w Wiśniczu Leonard Jarosch, 6. asesor sądu kolegiatalego obwodowego w Jägerndorff Herman baron Sednitzky, 7. asesor sądu kol. okręg. w Schönberg Dr. Antoni Rotschek, 8. tymcz. radca magistr. w Krakowie Franciszek Janatsch, 9. tymcz. radca mag. w Krakowie Juliusz Chłirz-Freiselsfeld z prze-

znaczeniem na prokuratora publ. i 10. sekretarz magistr. we Lwowie Hipolit Kufelkowski.

Radcami sądu obwodowego w Nowym Sączu: 1. radca forum w Tarnowie Józef Schätzel, 2. radca krym. w Wiśniczu Franciszek Ryłski, 3. radca trybunału w Krakowie Teofil Brzeziński, 4. protokółista rady przy forum w Stanisławowie Leopold Szydłowski, 5. aktuaryusz sądu kar. w Rzeszowie Józef Hawliczek z przeznaczeniem na prokuratora publiczn. 6. aktuaryusz sądu kar. w Wiśniczu Teodor Kuszpeński, 7. aktuaryusz sądu kar. w Wiśniczu Michał Dobrzański i 8. aktuaryusz sądu kar. w Rzeszowie Adolf Artzt.

Radcami sądu obwodowego w Rzeszowie: 1. radca trybunału w Krakowie Józef Sokalski, 2. radca krym. w Rzeszowie Jan Fetter, 3. asesor sądu krajowego w Cieszylinie zamianowany przełożonym okr. w Szląsku Jan Pirzhoffer, 4. protokółista forum we Lwowie Jan Schmid, 5. protokółista forum we Lwowie Ludwik Kornberger, 6. asesor sądu koleg. okr. w Bielsku zamianowany adiunktem okręg. w Szląsku Ernest Girtler kaw. Kleeborn z przeznaczeniem na prokuratora publ. i 7. burmistrz w Jarosławiu Karol Kellermann.

Sekretarzami rady przy sądzie wyższym krajowym w Krakowie: 1. radca for. uwolniony Józef Perelli, 2. sekretarz sądu kar. w Rzeszowie Stefan kaw. Jaworski, i 3. adiunkt sądu okręg. w Oderbergu Ernest Farnik z przeznaczeniem na zastępcę nadprokuratora publicznego.

Sekretarzami rady przy sądzie krajowym w Krakowie: 1. sekretarz sądu kar. w Wiśniczu Mateusz Znamieński, 2. protokółista rady forum w Tarnowie Józef Jaworski, 3. adiunkt protokółisty rady przy galic. sądzie apel. Ignacy Drenig, 4. adiunkt sądu okręg. w Frydku Tomasz Kunzek i 5. auskultant krajowy Karol Ettmayer kaw. Adelsburg; trzej ostatni z przeznaczeniem na zastępców prokuratora.

Sekretarzami rady przy sądzie obwodowym w Tarnowie: 1. sekretarz forum w Tarnowie Ignacy Kummer i auskultanci kraj. 2. Jan Kędziński i 3. Dr. Józef Sacher; obaj z przeznaczeniem na zastępców prokuratora publ.

Sekretarzami rady przy sądzie obwodowym w Nowym Sączu: 1. sekretarz forum tarnowskiego Jan Łucki, 2. aplikant sądowy w Krakowie Maksymilian Grabowski i 3. auskultant kraj. Bazyli Kopystyński; dwaj ostatni z przeznaczeniem na zastępców prokuratora publ.

Sekretarzami rady przy sądzie obwodowym w Rzeszowie: 1. sekretarz forum w Tarnowie Ignacy Bartmański i 2. auskultant kraj. Jan Pogonowski z przeznaczeniem na zastępcę prokuratora publ.

Adiunktami sądow. przy sądzie krajowym w Krakowie: 1. komornik sądowy w Wojniczu Wojciech kaw. Chłopicki, 2. aktuaryusz sądu kar. w Rzeszowie Michał Nowak, 3. zastępca pisarza sądu pokoju w Chrzanowie Dr. Leon Majewski i auskultanci kraj. 4. Marcelli kaw. Krobicki, 5. Aleksander Jasiński, 6. Ludwik Łapiński, 7. Maurycy Kulczycki, 8. Lucylian kaw. Krynicki i 9. Jan Balzar.

Adiunktami sądowem przy sądzie obwodowym w Tarnowie: 1. komornik sądowy w Tarnowie Wa-

CZĘŚĆ LITERACKO-ARTYSTYCZNA.

O DAWNYCH I TERAŹNIEJSZYCH

PRAWACH POLSKICH

SEŁÓW KILKA

przez Autora Listopada.

(Dalszy ciąg. — Patrz Ner 140 i 141).

Co do kodeksu francuskiego nawiasem pozwolę sobie uwaga, że nie więcej od niego nie może służyć na dowód upadku nauki, a właściwiej potęgi prawodawczej w naszym wieku.

Trzy zgromadzenia prawodawcze francuskie w przeciągu lat kilku ogłosiły czterdzieści tysięcy praw. Najzawołani prawnicy francuscy byli członkami tych zgromadzeń, a więc należeli do ich układu. Sam Napoleon w kilka dni po XVIII. Brumaire powiedział: „Wyrwałem Francję z rąk jurystów spodziewam się, że odtąd do nich nie wrócę.“ — Otóż ten Napoleon, kiedy wyznaczył komisję z najbłagiejzych prawników francuskich, ta komisya w całkowitym tym zbiorze czynności prawodawczych, rewolucyjnych nie mogła nawet znaleźć elementu prawa cywilnego i musiała się zasiłać dawnym prawodawstwem, jakkolwiek okrzyżczanem od nowożytnych teoretyków, i rzeczywiście nie stanowiącemu mu nieprzydatną.

Przed kilkunastu laty jeden wysoki urzędnik tutejszy zjednał sobie rozpowszechnioną wziętość między swymi, tem, że przełożył na język ojczysty prawo pruskie o hipotekach, co posłużyło do ułożenia ksiąg hipotecznych tutejszych. Chętnie wierzę, że ten mąż już zeszły jakąś przyszłą wyrządził swojej społeczności. Ale, że zwykle nie grzeszymy umiarkowaniem ani w po-

chwałach, ani w naganach, z niemałą przesadą wyniesiono pod niebiosa tę ustawę, a nawet u wielu prawników powstało mniemanie, jakoby w dawnym polskim prawodawstwie śladu nie było hipotek, a więc że kapitalisci na los szczęścia używali swoich kapitałów, nie mając środka do powzięcia gruntownej wiadomości o stanie biernym tych, z którymi wchodzili w roboty.

Jeżeli kto podobne zdanie na seryo utrzymywał, temby dowiódł, że nie tylko nie zadał sobie pracy przeczytać z uwagą dawne nasze prawa, ale nawet, że nie zastanowił się nad życiem społeczeństwa. Bo zapewne powinienby wiedzieć, że skoro w danym społeczeństwie zawiązuje się jakie tranżakcyje między obywatelami, i skoro wyrazi kupiec i sprzedawca, dłużnik i wierzyciel są znane, tem samem musi być jakaś hipoteka uznana, a wyrobiona chociażby tylko samą naturą kraju, w jakim te tranżakcyje się powtarzają. Interes osobisty wchodzących w roboty acz często omylny, podaje jakieś środki do zabezpieczenia ich własności, niemniej skuteczne od tych, co im przyniesie zdolne głęboko obmyślane prawodawstwo. Wieleby można o tem powiedzieć. Kto wie, czy z pomiędzy wszystkich hipotek niepokazę się w skutku, że ta, która wyłącznie na prawie jest opartą, może być najslabszą?

Jest to rzecz tak doświadczeniem stwierdzona, że częstokroć obliki jak najmniej uprawnione, są najrzetelniej opłacane. I na to niepotrzeba daleko szukać dowodów. Była przed kilkunastu laty agencya Banku polskiego w Berdyczowie, która wchodziła w rozmaite roboty pieniężne z obywatelami ruskich prowincyi. Kiedy ta agencya ustała, wiele summ bankowych było porożonych, tak, że rząd ustanowił pewny rodzaj komisyy, dla likwidowania bankowych należności. Można zapytać dyrektorów Banku, czy doświadczyli jakiegokolwiek zawiedzenia lub najmniejszej nieakuratno-

ści w wypłacie długów, na świadkach zapisanych ⁶⁾, a niemogących tem samem być prawnie poszukiwaniemi — a czy owszem nie mieli i dotąd nie mają trudności w odebraniu długów zapisanych na kartach namaszczonych wszelką zapobiegliwością prawniczą. Po szlacheckich archiwach na Rusi znaleźć można wiele obługów cerkiewnymi bukmami zapisanych w tych wyrażach: „summe taką zaciągnąłem, którą na ten termin zwrócić obowiązuję się, a jeżeli się nie uiszcę będzie mi wstydz.“

W wiekach średnich rycerze zaciągali kwoty pieniężne na swoje wasy. A ci, którzy na podobnych hipotekach opierali swoje ufność, większe w nich znajdowali bezpieczeństwo, niżeli dzisiejsi kapitalisci w całym tem rusztowaniu ksiąg hipotecznych, egzekucyj komornicznych, subhastacyj, sprzedaży przez licytacye publiczne itd.

Gdzie istnieje dobra wiara i zdrowa a silna opinia w publiczności, która umie socyalną karę wymierzać tym, co przeciwko niej wykraczają, tam rzadko kiedy pośrednictwo prawa użyte będzie między dłużnikiem i wierzycielem. — Gdzie na niej zbywa, opieka prawa jest niezbędna; wszakże w pełniści ich nie zastąpi. Zbyt uczynna ufność w prawie pisanem wprowadza w ciało społeczeńskie mniemanie wielce niebezpieczne, że szeregienie się złego w narodzie, pochodzi z niedosć jeszcze dokładności tego prawodawstwa. Ztąd bez względu na te słowa Tacyty, które oddawna zostały axiomaticznie — *Pessimae Reipublicae plurimae leges* — mnożą się prawa, na stronie zostawiając obyczaje. Jakby możebne wykonanie praw na czem innem opierać się mogło, niż na ich ścisłym stosunku z obyczajami społecznymi.

⁶⁾ W cesarstwie rosyjskim, jako i w dawniej Polsce dokument nie wedle formy przepisanej sporządzony, żadnego prawnego waloru nie miał.

Część życia mojego, z niemałym zamilowaniem, poświęciłem nauce prawa. A to wyrażenie mądrości narodów, które objaśnia ich historję i daje przeczuć ich przeznaczenie, od nikogo więcej niż odemnie szanowane być nie może. Wszakże nieczuję dla praw ludzkich tej czci bałwochwalczej, żeby wierzyć, że w postępie ludzkości nie mogą dojść do takiej doskonałości, żeby miały zostać jedynymi regulatorami moralności publicznej. Gdyż prawota, a prawota są rzeczy wielce różniące się między sobą. Prawota jest corą Boską; prawota wyrobem ludzkim, dla której statecznej normy obmyślić nie można. W najdoskonalszym prawodawstwie, można być czystym w obliczu prawa, a przecie występnym przed Bogiem, a nawet w opinii publicznej ⁷⁾ i vice versa.

Byłem świadkiem, jak jeden młody obywatel bronił się przed sądem od uiszczenia się z swego obliagu. Nie zaprzeczał swojego podpisu, ani zapierał się długu, a tylko tem się składał, że summe w obliagu wyrażoną zaciągnął trzy tygodnie przed wyjściem z małoletności, co udowodnił metryką; a więc na mocy prawota wa domagał się unicestwienia swojej wierzytelności. Wiele siebie pokazał być prawnym, podobno też i wygrał swoją sprawę, bo prawo było za nim wyraźnie. Jednak trudnoby o nim było powiedzieć, że jest człowiekiem prawnym. (D. c. n.)

⁷⁾ W narodzie, który przeszedł wszystkie inne starożytne doskonałości swojego prawodawstwa, który jeden obmyślił umiał dokładny język prawniczy tak dalece, że dziś nawet, kto go nieposiada, prawnikiem nie może być nazwany, w tym narodzie, mówię, który do zamilowania swoich praw łączył najgłębsze ich pojęcie, przecie utworzył się ten axiomat *summum jus summa injuria*.

wrzyniec Wiślicki, 2, zastępca protokółisty przy trybunale krakowskim Aleksander Piechowicz i auskultanci kr. 3, Aleksander Michalikowski, 4, Franciszek Zdański, 5, Wik. Schimeczek, 6, Bronisław kaw. Ramut i 7, Nikodem Garbaczewski.

Adjunktami sądowymi przy sądzie obwodowym w Nowym Sączu: 1. Komornik sądowy w Kętach Adam Stupnicki, 2. Aplikant sądowy w Krakowie Józef Gulkowski i auskultanci kraj. 3. Rudolf Schmiritz, 4. Michał Liśkiewicz, 5. Kajetan Orlecki i 6. Niefor Więkowski.

Adjunktami sądowymi przy sądzie obwodowym w Rzeszowie: 1. Komornik sądowy w Nisku Eligiusz Sobolewski, 2. aktaryusz sądu karn. w Rzeszowie Józef Rzeszowski, 3. zastępca protokółisty przy sądzie wyższym w Krakowie Anastazy Mikuszewski i auskultanci kraj. 4. Ludwik Zdański i 5. Józef Mochnacki.

Dyrektorem kancelarii przy sądzie wyższym krajowym w Krakowie: Rewident rachunkowy popularny przy forum tarnowskim Jan Godlewski. *Adjunktem dyrekcyjnym tamże:* kancelista forum tarnowskiego Józef Henoch.

Dyrektorem kancelarii przy sądzie krajowym w Krakowie: adjunkt ekspedycji przy forum we Lwowie Bazyli Czaykowski. *Adjunktami dyrekcyjnymi tamże:* 1. Rewident rachunkowy popularny przy forum tarnowskim Józef Darski, i 2. kancelista forum tarnowskiego Feliks Ponikło.

Dyrektorem kancelarii przy sądzie obwodowym w Tarnowie: Adjunkt dziennika podawczego w forum tarnowskim Julian Lesiecki. *Adjunktami tamże:* 1. dyrektor ekspedycji forum tarnowskiego Józef Elsner i 2. rejestrant forum tarnowskiego Aleks. Dzikowski.

Dyrektorem kancelarii przy sądzie obwodowym w Nowym Sączu: kancelista tarnowskiego forum Adam Kucharski. *Adjunktami tamże:* 1. kancelista sądu karn. w Rzeszowie Seweryn Maciejowski i 2. kancelista forum w Tarnowie Konstanty Lisowski.

Dyrektorem kancelarii przy sądzie obw. w Rzeszowie: Kancelista sądu karn. w Rzeszowie Tomasz Spitzer. *Adjunktem tamże:* kancelista sądu karnego w Rzeszowie Aleks. Solecki.

Dyrektor urzędu hipotecznego w Krakowie: teraźniejszy zastępca dyrektora Stanisław Popielecki. *Adjunktem hipotecznym tamże:* przysięgły pisarz tabuli galicyjskiej Teodor Błonski-Biberstein.

C. k. Minister spraw wewnętrznych zamianował nadkomisarza policji Józefa Nadermanna, komissarzy obwodowych: Jana Mayera, Jana Onderka, Ludwika Nahliga, Antoniego kaw. Kriegshabera i Ernesta Aulichę, tudzież koncepcję przy namiestnictwie Kaliksta Wachtla przełożonymi; następnie kancelistę obwodowego Jerzego Kaudelkę, aktaryusza urzędu okręgowego w Szląsku Wojciecha Bernhajera, adjunkta koncepcyjnego w Czechach Fryderyka Hanuscha, sekretarza magistratu Jana Potockiego, kancelistę magistratu Kajetana Stronnera, aktaryusza urzędu okręgow. w Czechach Emila Payera i b. urzędnika kancelaryjnego przy starostwie okręgowym w Trübau w Morawie Antoniego Czeykę, adjunktami politycznych urzędów okręgowych we lwowskim okręgu administracyjnym.

Minister spraw wewn. w porozumieniu się z ministrem sprawiedliwości zamianował do mieszaných urzędów okręgowych w Galicyi:

W obrębie administracyjnym lwowskim.

Przełożonymi mianowanymi:

Nadkomisarz policji Jan Brynkowski; komornicy sądowi: Stanisław Odróż Sypniewski, Henryk kaw. Nowakowski; komisarze obwodowi: Konstanty Bieliński, Franc. Maresch, Kasper Lesniewicz, Ignacy Heirowski; komornik sądowy w Brzeżanach Józef Zajczkowski; komissarz obwodowy Emanuel Modes; koncepcista gubernialny Jan Stecher-Sebenitz; komornicy sądowi: Kazimierz Warzeszkiewicz, Jan Janocha; komissarze obwodowi: Karol bar. Kranzberg, Fryderyk Knapp, Jan Klein, Wincenty Wrześniowski, Edward Erlacher-Khay, Juliusz Schumann, Józef Zeschik, Edward Van-Roy, Rudolf Dr. Ebner, Karol Dr. Seelig, Roman Antoni Blauth, Leopold Czermak, Rudolf Dunin Rzurowski, Adolf Pauli, Ferd. Krammer, Dr. Ludwik Kadyj, Władysław kaw. Obertyński, Józef kaw. Hordyński, Herman Nitribitt, Aleksander Zborowski, Wilh. Salomon Friedberg, Edward Bauer i Ignacy Hladisch; komissarz policji Michał Köhler; rządzący kameraln. Aureli Kövess, Adam Mizia; komissarze obwodowi: Paweł kaw. Kosiński, Franciszek Chlebek, Feliks Różański, Jan Fogt, Mateusz Mauthner, Adolf Strański, Jan kaw. Szydłowski, Krystyn Rappel; adjunkt protokółisty przy sądzie szlacheckim Franc. Hauser; koncepcista przy dyrekcyi krajowej skarbowej Jakób Zakrzewski; justycyaryusz kameralny Karol bar. Battaglia; komissarz obwodu Juliusz Wazł; komissarze komitatów Sylwester kaw. Thullie, Ignacy Baumann; komissarze obwodowi: Edward Czermak i Dr. Apollinary Jaroszyński; adjunkci okręgowi w Czechach: Józef Kössel, Franc. Horak, Jan Gükhorn; adjunkci sądowi w Czechach: Fryderyk Czagi, Antoni Kratochwil; adjunkt okręgow. w Szląsku Adolf Oehl; adjunkci okręgow. w Morawie: Józef Herr, Franciszek Philip; adj. sąd. w Czechach Leopold Feder; sekretarze obwod.: Ferd. Simmelmayr-Pikauf, Franc. Balzer; burmistrz Józef Aichmüller; syndyk mag. Fryderyk Pinkas, Hipolit Piątkowski, Józef Zieliński; tymcz. burmistrz Jan Schrott; syndyk magistr. Andrzej Wajdowicz; tymcz. burmistrze Jan Stenzl, Leon Skórski; zastępca burmistrza Józef Ortyński; tymczasowy syndyk magistratu Erazm Gnatkowski; zastępca rządzący kameraln. Karol Uhlig; tymczasowy inspektor podatkowy Wincenty Stieber; tymczasowy

burmistrz Michał Boczarski; assesor magistratu Karol Bayer; zastępca syndyka magistratu Karol Alker; sekr. mag. we Lwowie; Maciej Kolliński, Michał Csato, tymcz. przeł. żony kamer. Franc. Michalewski; tymcz. przełożony mag. Klemens Michalewski; tymcz. syndyk mag. Ignacy Łobaczewski; sekr. komisi ministerjalnej uwolnienia grutowego we Lwowie Dr. Edward Schäfer; tymcz. poborcy podatków Jan Madejski, Aleks. Lenczewski; tymcz. kontrolor podatk. Dyonizy Tchórzewski; zast. przeł. kamer. Ludwik Felsztynski; justycyaryusz prywatni: Franc. Wolski, Konstanty Garwoliński, Józef Teodorowicz, Michał Horwath; przełożony ekonomii Aleks. Rola Janicki; mandataryusz prywatni: Franc. Laurich, Jan Kalita, Karol Huth, Jan Miedzychowski, Franc. Urbanski, Karol Turek; koncepcista u adwokata, Dr. Hipolit Klein.

Adjunktami mianowanymi:
Komornicy sądowi Klemens Swierżawski, Winc. Romański, Józef Laskowski; rzadca kamer. Henryk Pawłowicz; komornicy sąd. Michał Koszowski, Michał Puchalski, Michał Borzęcki, Józef Lenczewski; tymcz. inspektor podatk. Alojzy Lubatschek; koncepcista dyrekcyi skarb. krajow. Leon Kaszubski; koncepc. kamer. Franc. Witkiewicz; aktaryusz sądu kam. Fortunat Macieliński; justycyaryusz kam. Grzegorz Ławrowski; mandataryusz kam. Ludwik Łęczyński; sekr. obwod. Ludwik Ramski; sędzia policyjny w Radauc Antoni Mojsiewicz; rewident rachunkowy popularny przy sądzie szlach. Winc. Szachłacki; sekretarz obwod. Franc. Serafiński; komisarz straży skarb. Adolf Jettmar; rewident rach. pupil. szlach. Stanisław Skrzyszewski; adjunkt sądowy Ant. Kuda; sekr. obw. Karol Freindl-Freindelsberg; rejestrant gubern. Józef Schmidt; burmistrze: Cyryl Doroszewski, Karol Helz; syndyk mag. Franciszek Brzenek; zast. synd. mag. Józef Popkiewicz; tymcz. syndyki magistr.: Antoni Korczyński, Jan Neumann, Andrzej Dobrzański; tymcz. burm. Kazimierz Zareba; protokółista rady magistr. we Lwowie Aleksander Dołęga Dłużniewski; tymcz. aktuar. sądu weksl. Jakób Finkel; kanceliści sądu apel. Franc. Usiekiewicz, Dyonizy Ilnicki, Alojzy Schweska; rejestrant obw. Aleks. Rischka; konficient rachun. obwod. Jan Nazimecki; kanceliści gubernialni Józef Łubieniecki, Franc. Hubert De Caux; protokółista obw. Konstanty Heinrich; tymcz. podinspektor podatk. Józef Obaliński; konficient rach. obw. Stanisł. Debowski; protokółista obwod. Ludwik Nałęcz Mroczkowski; tymcz. protokółista, archiwaryusz i ekspedycytor przy galic. stanowym instytucy kredytowym Teodor Leontowicz; tymcz. koncepcista skarb. Ant. Piwnetz; zast. assessora mag. Felicyan Marcinkiewicz; praktykant audytoryatu i zast. assessora magistratu Edward Bieliński; aktaryusz okr. w Czechach: Wacław Meer-ganz, Ferd. Funk; auskultant kraj. Mikołaj Chomici, kanceliści obw. Feliks Liwicki, Tytus Jelita Remiszewski; tymcz. inspektor podatk. Karol Köhler; auskultanci kraj. Dyonizy Kamiński, Józef Pinterhoffer; praktykant koncept. gubern. Fran. Fruhwirth; aktuar. urzędu okręgow. w Czechach Edward Lubich; auskultanci kraj. Tomasz Adamiak, Edward Hillenbrand, Jan Lewicki, aktaryusz okr. w Czechach Franciszek Girzicka; auskultanci kraj. Sylwester Hołowickiewicz, Rudolf Strański, Julian Szemelewski; praktykant koncept. fiskal. Winc. Czaykowski; auskult. kr. Joachim Dziedzicki; praktykant koncept. gubern. Karol Kłopotowski; aktaryusz okręgow. w Czechach: Wacław Korzynek, Grzegorz Kardasch, Jan Bittner; praktykant koncept. fisk. Izidor Pastuński; praktykant koncept. gubern. Karol Seifert; aktuar. okręgow. w Czechach Wawrzyniec Kralowetz; auskultanci kr. Antoni Schätzel, Władysław Szmydziński, Michał Doboszyński, Franc. Mitis; aktuar. okręgow. w Czechach Teodor Jäger; praktykant konc. gub. Winc. Fontana; auskultanci kraj. Franciszek Ksa. Draube z Czech, Henryk Bartschl z Czech, Emil Kaczkowski, Ignacy Frankowski, Karol Wysocki z Czech; prakt. koncept. gub. Juliusz Wolf; auskultanci kr. Wład. Kaweck, Seweryn Prexell, Gustaw Schenk, Aleks. Grażewski; aktuar. okręgow. w Czechach Franc. Richter; auskultanci kr. Adolf Hora, Jan Skowronski, Ferd. Rotta z Czech, Edmund Wesołowski, Franc. Brzechowski z Czech, Mik. Kwiatkiewicz, Karol Poglies, Karol Kretschmer, Karol Pasieczny, Fryd. Protunz, Jan Sylwester, Wilhelm Kasperek, Marceli Czaykowski, Leon Kruszyński, Oswald Losy-Losenau, Jan Falkowski; tymcz. syndyk mag. Karol Willaume, i tymcz. inspektor podatk., Jan Linhardt; tymcz. burmistrz Henryk Floręcki; tymcz. assessor magistr. Henryk Okuniewski; zastępca syndyka magistr. Alfred Rzepliński; tymcz. oficyał koncept. podatk. Jan Michalewski; kancelista mag. Karol Omeis; zast. justyc. kamer. Michał Pyszyński; zast. mandat. kam. Franc. Kuszelewski; tymcz. przełożony magistr. Ant. Werner; tymcz. przełożony sądu gromadzkiego Dyonizy Korczyński; justycyaryusz prywatni: Józef Wiślicki, Feliks Szczerbiński, Franc. Chrzanowski, Ludwik Stankiewicz, Tad. Zagajewski; mandataryusz prywatni: Mateusz Kolankiewicz, Seweryn Purzycki, Andrzej Krasicki, Ludwik August Hüb, Seweryn Bogochwalski, Tomasz Zwierzyński, Franc. Przegródzki, Franc. Nagonowski, Nikodem Goyski, Ksawery Krzyżanowski, Stanisł. Czeżowski, Andrzej Tinz, Franc. Marcinkiewicz, Stanisław Nowosielski, Henr. Zbierzchowski, Jan Nowicki, Mikołaj Hołyński, Adam Bieńkowski, Karol Picard; kandydat na urząd sędziego Antoni Pawęcki; były mandataryusz Tomasz Wodiera. (Dokoń. n.)

Lwów 24 czerwca. Gmina miasta Lwowa, wielce uszczęśliwiona najwyższą obecnością J. C. K. Ap. Mości, sądziła, że powinna to radośnie historyczne zdarzenie uczcić w duchu najłaskawszego Monarchy

i postanowiła przeto wzniesie trwały pomnik na pamięć jego, mianowicie:

Ułatwić zaprowadzenie upragnionej od dawna wyższej szkoły realnej we Lwowie z początkiem przyszłego roku szkolnego udzieleniem potrzebnej kwoty dodatkowej z funduszu miejskich, a nadto założyć dom pracy i zaopatrzenia, by z jednej strony zapobiedz tem skutecznie żebractwu ulicznemu i próżniactwu przez nastrożenie roboty, a z drugiej wykształcać w nim na pożytecznych członków społeczeństwa ubogie sieroty, któremi miasto z obowiązku się opiekuje.

J. C. K. Ap. Mość raczył przy odebraniu najunięźszego adresu hołdu i powitania ze strony miasta wyrazić się z najzupełniejszą uznaniem o uchwalonej fundacyi i zezwolił najłaskawiej, ażeby wchodzący w życie dom pracy i zaopatrzenia nosił najwyższe Jego imię.

Na wiadomość o najwyższym przyzwoleniu J. C. K. Ap. Mości na utworzenie jednego z najpotrzebniejszych zakładów miejscowych pośpieszyła się natenczas we Lwowie szlachta dla udowodnienia swego udziału w zaprowadzeniu publicznych zakładów w kraju, jako też swęj lojalności i szczerego przywiązania do najwyższej osoby uwielbianego Monarchy zaraz w pierwszych chwilach z otworzeniem subskrypcyi na pokrycie kosztów budowy tego instytutu i zebrała już na ten cel znaczną sumę 10,000 złr.

Równocześnie znajdują się pomiędzy obywatelstwem miejskiem i zamożniejszymi mieszkańcami miasta dla zebrania funduszu budowy listy subskrypcyjnej w obiegu, po których przy żywej emulacyi można się spodziewać tem pomyślniejszych rezultatów, że zakład ten przy stosownej organizacji nieomieszkają wpłynąć zbawienie na dobro uboższej ludności miasta, a osobiście dostarczeniem sił roboczych przyczyni się do podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu w stolicy. (G. L.)

Lwów 3 lipca. Cholera epidemiczna, która według doniesienia Gazety naszej Nr. 146 wybuchła od d. 9 z. m. w stolicy naszej dotknęła od tego czasu do ostatniego zeszłego miesiąca 481 indywiduów, z których 194 umarło. (G. L.)

Pięćdziesiąta druga lista składek na zakład naukowy gospodarski w Dublanach.

I. Na szkołę rolniczą bezwzględnie.

PP. Kunaszowski Hier. w oblig. długu państwa 20 złr. Hr. Larisch-Mönnich Hen. 100 złr. Jasiński F. 10 złr. Bocheński Alojzy 25 złr. s. p. Maciej hr. Krasicki w oblig. indenn. 100 złr. Tyszkowski Jan powtórnie 50 złr. Torosiewicz Michał, Krzczunowicz Kor. i hr. Russocki Włodz. powtórnie po 100 złr. w oblig. indenn. razem 605 złr.

II. Na gospodarstwo wzorowe.

PP. Dwernicki Winc. w oblig. długu państwa 50 złr. Dołański Feliks powtórnie i Tustanowski Wład. po 25 złr. razem 100 złr. Summa 52 listy 705 złr. Dodawszy sumę pięćdziesięciu jeden list poprzedn. 40,759 złr. 25 kr. jest ogółem 41,464 złr. 25 kr. m. k. — Z tego przypada na fundusz szkoły 16,458 złr. kr. 54 $\frac{1}{2}$, a na fundusz gospodarstwa wzorow. 25,005 złr. 30 $\frac{1}{2}$ kr. — Ogół funduszu jak wyżej 41,464 złr. 25 kr. m. k. Z komitetu c. k. Towarz. gosp. gal. — We Lwowie 30 czerwca 1855 r.

Za prezesa Krasicki. — St. Przyłęcki sekretarz.

Wiedeń 5 lipca. Dzisiejsza *Gaz. Wiedeńska* zamieszcza następujące

Rozporządzenie c. k. ministrów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z d. 4 lipca 1855 r. pod względem zaprowadzenia urzędów okręgowych w królestwie Galicyi i Lodomerji, W. Ks. Krakowskiem i Ks. Bukowińskiem.

Na mocy najwyższego potwierdzenia, podaje się niniejszem do wiadomości powszechnej, że nowo urządzone wyłącznie polityczne i mieszane c. k. urzędy okręgowe w królestwie Galicyi i Lodomerji, W. Ks. Krakowskiem i Ks. Bukowińskiem rozpoczną urzędować z d. 29 września 1855 r. i że rozwiązanie dotychczasowych władz politycznych pierwszej instancji, jakoto: tymczasowych c. k. komissaryatów dystryktowych w okręgu krakowskim, magistratów miejskich z wyjątkiem istniejących we Lwowie, Krakowie i Czerniowcach, kamerali miejskich i dominiów, równocześnie następuje.

Baron Bach, w. r. Baron Krauss, w. r.

— Do dziennika *Le Nord* piszą z Petersburga 24 czerwca: Hr. Szecheny sekretarz poselstwa austriackiego w Petersburgu, przybył tu wczoraj. Wyjechał on z Wiednia po zamknięciu konferencji, zaraz po odejściu Cesarza do Galicyi i przywiózł nowe swojego rządu instrukcje. W ogóle postępowanie Austrii zadawalnia tutaj. Mężowie stanu, zatem ci, którzy sądzą o polityce rządów z doświadczenia i z nauki dziejów, powtarzają głośniejsz niż kiedykolwiek, że nigdy nie wątpili w neutralne a przynajmniej w wyczekujące zachowanie się Austrii, i że wojnę Austrii z Rosją uważali zawsze za pożyteczną, której przypuszcili nawet nigdy nie było podobna. Inni nie mają tyle w tej mierze wiary. Wszelako istnieje fakt wielkiego znaczenia, a jest nim rozpuszczenie części wojsk, przynajmniej na stotysięcy liczone. Ponieważ uzbrojenie brano dawniej za demonstracyę przeciw Rosji, słuszną więc tłumaczyć rozbrojenie w duchu przeciwnym. Tak więc stosunki wzajemne obu mocarstw do siebie znacznie się polepszyły. Wystąpienie również generał-adjutanta Grünwalda ze strony Cesarza Aleksandra na powitanie N. Cesarza Austriackiego w Krakowie, jest godnym uwagi.

— *Gazeta Tryeńska* donosi z Werony 29go czerwca, iż przybyli tam delegowani z c. k. ministe-

ryum skarbu i handlu wraz z delegowanymi towarzystwa angielskiego, które jak wiadomo chce wziąć w dzierżawę koleje lombardzko-weneckie skarbowe. Radzca ministeryalny baron Schlehta reprezentuje ministeryum skarbu, radzca sekcji kaw. Schmid ministeryum handlu, a technicy Talaboth i Crochet towarzystwo. Dyrektor budowy kolei żelaznych radzca ministeryalny Negrelli, wyjechał był zjadł onegdaj do Udine i wczoraj wrócił ze wzmiankowanymi delegowanymi do Werony, a jutro jadą wszyscy do Medolanu, żeby przejechać koleje i fundusze zakładowe sprawdzić. Fmp. Trattner wysłany przez N. Pana w specjalnej misji pod względem kolei żelaznych, odjechał wczoraj do Wiednia, zwiędziwszy koleje już na użytek publiczny oddane, jak niemniej te których budowa rozpoczęła, i potrzebne w tej mierze pozostawia spozatrzenia.

— W Ischl wyglądają temi dniami przybycia królowej holenderskiej.

— Według zapewnień *Kor. autogr.* Fzm. baron Hess wróci wraz z N. Panem z Galicyi, i naczelnie dowództwo mające być rozwiązane w skutku redukcji armii, złoży w ręce Cesarza Jmci.

— Książę Newcastle przejechał przez Wiedeń do Tryestu, żądaj udaje się do Stambułu. Będąc w Wiedniu przedstawiał się hr. Buolowi. Podobnie wyjechał z Wiednia p. Tytow pełnomocnik rosyjski na konferencyach i udał się do Stuttgardu. Przed wyjazdem swoim był na obiedzie dyplomatycznym u hr. Buola.

— *Gazeta Krzyżowa* rozpoczyna swój dyplomatyczny przegląd wojny zwykłym listem wiedeńskim „z austriackiego źródła“, z daty 1 lipca, który brzmi:

Hr. Buol oświadczył na ostatnim posiedzeniu konferencyi (4 czerwca), że Austria znajduje się po za obremem działania nieprzyjacielskiego, w stanowisku swym między Rosją a państwami zachodnimi „w położeniu wyjątkowem“, z którego wypływa dla gabinetu cesarskiego obowiązek wyczerpania wszelkich środków, aby postawionym przez siebie zasądom zwycięstwo zjednać. Obowiązek ten, jeśli można, w ten sposób chce wypełnić, iż położy koniec klęskom wojny, która już tyle pochłonęła ofiar. Lubo słowa te służyły przedewszystkiem w ówczesną wstęp do projektu, który Austria na ostatnim zebraniu konferencyi w celu rozstrzygnięcia 3go punktu przedłożyła; to niepodobna omylić się, upatrując w tem zarazem ocenienie całego dzisiejszego stanowiska Austrii. W pojęciu wyrażenia „położenie wyjątkowe“ leży to, że będący w niem, kierowany jest potrzebą nieprzedłużania go po za granicę konieczności. Najbliższą drogą do wyjścia z niego jest niewątpliwie przywrócenie pokoju. Nie od samej ono Austrii zawisło, ale łatwo pojąć, że w obecnych okolicznościach gabinet wiedeński szczególnie czuje się być powołanym zwrócić całą czynność swoją na dzieło pokoju, a projekt rewizji traktatu z r. 1841 nie jest pierwszym i jedynym świadectwem tej czynności. Łatwo również pojąć, że Austria w usiłowaniu tych i w wyborze środków do swoich pojedynczych celów kierowaną jest szczególnymi względami, jakie jej nakazują tak położenie jej jako i traktaty zawarte. W tym duchu mówił hr. Buol „o postawionych zasadach“, którym Austria pozostanie wierna, to jest o 4ch punktach, postawionych tym sposobem tak przedtem jak i potem za program Austrii. Nie rozstrzygam tu czyli program ten odpowiada również polityce innych państw, które zajmują podobne stanowisko pośrednie. Co się tyczy Austrii, z pewnością przypuścić trzeba, że najbliższe obchodzi ją rozwiązanie kwestyi wschodniej i że interes ją tu się odnoszące zastępują na troskliwość jej mężów stanu. Zawsze jednak program austriacki ma oznaczone pojęcie i określone granice. O programie państw zachodnich nie da się to samo powiedzieć.

Do tego listu pisze jak zwykle *Gaz. Krzyżowa* swój komentarz, w którym mówi: Stanowisko Austrii do 4ch punktów jest odmiennie od stanowiska państw zachodnich; te ostatnie oświadczyły (mowa tu o oświadczeniu w parlamencie lorda Clarendona), że ich 4 punkta już więcej nie wiążą; Austria tym czasem chce się takowych trzymać, i to jako całości, lecz Prusy i Związek niemiecki stanowiska takiego nie zajmowały i jak się spodziewać należy, nie zajmą.

Tenże dziennik donosi z Paryża 30go z. m. co następuje o nocie austriackiej do rządu francuskiego: Mówią, że nadeszła tu nota austriacka, w której hr. Buol zawiadamia rząd o redukcji armii austriackiej i zarazem przytacza powody tego kroku, a mianowicie wyjaśnia fazę w jaką weszła polityka austriacka od czasu zamknięcia konferencji. Wątpimy aby mu się powiodło zważyć statecznie niezadowolnienie rządu francuskiego. W kołach rządowych dużo nasłuchać się można o zbyteczności a nawet szkodliwości traktatu grudniowego, i tp. Niechęć jest tem większa, iż przyznać się wypada, że nie Austria konferencyę zamknęła, i że od państw zachodnich zależało zawrzeć z Rosją pokój lub pomoc Austrii pozyskać.

Królestwo Polskie.

Doszła nas na prywatnej drodze pewna wiadomość, że nadszedł już do Warszawy z Petersburga potwierdzony przez Cesarza Aleksandra projekt podany przez Radę Administracyjną Królestwa, założenia w Warszawie szkoły lekarskiej czyli wydziału medycznego. W skutek tego wyznaczył Książę Namiestnik komissyja, która pod przewodnictwem radcy stanu Muchanowa kuratora okręgu naukowego warszawskiego ma wypracować zupełny plan tego zakładu i uorganizować takowy. Wiadomość tę znajdujemy także w *Neue-preuss. Ztg.* z 5go lipca.

Kraje Czarnomorskie.

Według ostatnich telegraficznych wiadomości możemy skreślić następujący ogólny zarys obecnego położenia rzeczy na południowy teatr wojenny.

Na pierwszej scenie pod Sebastopolem, sprzymierzeni ścigają siły, to jest korpus jen. Bosqueta, z doliny Czarnej na linię obleźniczą, i zamysla o nowym bombardowaniu i szturmie Sebastopola. Może właśnie dzisiaj trwa znów straszna kanonada i toczy się tam zacięta walka, gdyż donoszono, iż 6 lipca szturm rozpoczętym zostanie. Zdaje się, że silniejsze skoncentrowanie dowództwa w ręku jednego wodza, w skutku śmierci lorda Raglana, szturm ten dzień później i pomyślniejszym uczyni. Wstrzymujemy się jednak z wszelką wróżbą o skutku tej walki; lecz położenie Sebastopola wskazuje nam, iż nawet gdyby najpomyślniej wypadła, nie może losu tej twierdzy rozstrzygnąć, i cały szereg najszczęśliwszych bojów, stoczył się Anglii-Francuzi, zanim stać się mogą panami południowej połowy Sebastopola, której broni, prócz wielkich warowni morskich, podwójna linia stałych fortyfikacji, z których dotąd żadnej sprzymierzonych nie opanowali, a nadewszystko 200,000 armia odsieczowa.

Na drugiej scenie w dolinie Czarnej, gdzie spodziewaliśmy się stanowczej walki z armią ks. Górczakowa, panuje cisza i spokój. Wszystkie działania w tej stronie skończyły się na kilku rekonesansach i demonstracjach, a dzisiaj część wojsk sprzymierzonych z doliny tej cofnęła się, i tylko korpus jazdy jen. Morris, pozostał na prawym brzegu Czarnej w górze tej rzeki. Armia rosyjska stoi ciągle nieporuszona na swych umocnieniach od natury i sztuki stanowiskach, które półwieciem wyżyn i gór otaczają sprzymierzonych, ciągnąc się od Sebastopola do nieprzystępnych gór nad Baidar i do Czattir-Dachu.

Na morzu Azowskim i w cieśninie Kercyńskiej, stanowiących niejako 3cią scenę teatru wojennego, po bombardowaniu miast nadbrzeżnych, oraz po spaleniach statków przewozowych i zapasów zboża, uchylły rozgłosne wypadki, którym, jakkolwiek ważnym, za wielką wagę przyznano. Większa część floty sprzymierzonych powróciła z morza Azowskiego do zatoki Bałkańskiej i Kamyszu, zostawiając tylko małą liczbę parowców w zatoce Kercyńskiej i 8000 korpus w odbudowanych na nowo warowniach Kerczu i Jenikale. Zaś jen. Wrangel, stojący z korpusem rosyjskim przed Kerczem, założył umocniony obóz między wioskami Argin i Sudszin przy wielkim wale, który się jeszcze dzisiaj Akkos nazywa, i który w starożytności stanowił granicę państwa Mitydatesa.

Ciemność i mgła zasłaniająca długo czwartą scenę teatru wojennego, wybrzeża wschodnie czerniejskie Czarnego morza, rozproszyła się w części. Wiadomem jest dzisiaj dokładnie, iż Rosyanie opuścili Anapę dobrowolnie, podobnie jak dawniej wyszli z Noworosyjska, zamienivszy w gruzy obie te warownie i cofnęli się za Kubań. Brak wody w Anapie zmusił ich do opuszczenia zawczasu tej twierdzy, albowiem załoga w niej otoczona przez sprzymierzonych, musiałaby się wkrótce poddać. Czerniejsi zajęli ruiny tych warowni, a francuzki wice-admirał Bruat zwiędził tylko Anapę, lecz żadnej załogi w rozwalinach jej nie zostawił.

Ostatnie wiadomości z pod Sebastopola mówią także, iż flota sprzymierzona ma przedsięwziąć wkrótce nową wielką wyprawę. Gdzie się jednak ona zwróci? na jaki punkt wybrzeża czarnomorskich uderzy? nie jest wiadomo.

Na drugiej wielkiej połowie południowego teatru wojennego, to jest na azyatyckiej zakaukaskiej scenie, działania zaczepne ze strony rosyjskiej już się rozpoczęły pomyślnie dla Rosyan. Wykonali oni podobno równocześnie dwa wielkie ruchy: główna siła przekroczyła 6go czerwca granicę turecką ruszyła trzema kolumnami z pod Aleksandropola wprost na Kars; mniejszy zaś korpus czyniąc dywersję posunął się szybko od Achalczyka ku Erzerum, a zagroźwszy z boku twierdzę Kars i armii turecko-anatolskiej, zmusił ją do opuszczenia tej warowni. Obszerniejszy obraz tych działań podajemy w szczegółowym opisie na końcu wiadomości z Krajów czarnomorskich.

Wczoraj podaliśmy opis bitwy 18go czerwca stoczonej, podany przez Francuzów i zamieszczony w półrocznym dzienniku *Constitutionnel*; dzisiaj *Invalid Ruski* przynosi następujący raport ks. Górczakowa o tym samym odpardym przez Rosyan szturmie fortyfikacji Korabelnai:

„Nieprzyjacieli przedsięwzięli stanowczy atak na nasze lewe skrzydło, i 17go czerwca rozpoczął piekielny ogień przeciw fortyfikacyom Korabelnai (3ci i 4ty oddział linii obronnej). Nieprzerwanie dwie godziny grzmiały wszystkie jego baterie. Z naszej strony odpowiadano mu bardzo szybko. Na dany znak o godzinie 2ej po południu, rozpoczął oblegający żywą i ciągłą kanonadę także przeciwko naszemu prawemu skrzydłu; takim sposobem prowadzony ogień przeciwko całej naszej linii obronnej, trwał aż do wieczora. Wieczorem i w ciągu całej nocy rzucał nieprzyjacieli bomby i race na miasto, zatókę i na północną stronę twierdzy. Fregata zaś od floty sprzymierzonych oddalona, dawała równocześnie salwy przeciw miastu i zatoce; lecz większą część jej pocisków wpadała w morze, nie czyniąc żadnej szkody naszemu okrętowi.

Ta straszna kanonada i nieprzerwane bombardowanie *), nie zdołało wstrzymać naszych nieustraszonych obrońców od gorliwej poprawy uszkodzonych umocnień. Mimo tego pożądanego ognia, to prowadzono i wszystkie zdemontowane działa nowe zastapiono tak, że rano 18go byliśmy zupełnie gotowi na przyjęcie i odparcie nieprzyjaciela.

W nocy 17go na 18ty, rozstawiono dla odparcia szturm, wojska na lewem skrzydle linii obronnej w następujący sposób: **).

Bastion 3ci i sąsiednie baterie obsadzone zostały przez 2gą brygadę 11ej dywizji piechoty, przez pułk strzelecki briński, i przez rezerwy batalion złożony z żołnierzy z mińskiego i wołyńskiego pułku. W bastionie Korbelowa i w baterii Gervais postawiono 1ą brygadę 8ej dywizji piechoty i pułk pieszy siewski. W bastionie 2gim uszykowano pułk pieszy włodzimierski i batalion z pułku suzdalskiego; drugi batalion tegoż samego pułku rozstawiono wzdłuż wałów między bastionami Korbelowa i 2gim. Dla obrony bastionu 1go przeznaczono pułki strzeleckie kremenczucki i Księcia Warszawskiego. Ogólną rezerwę wojsk broniących fortyfikacji przedmieścia Korabelnai: składały 1sza brygada 11ej dywizji piechoty z 18tu połowem działami należącymi do 11ej i 17ej brygady.

Ze świtem 18go czerwca, uderzył nieprzyjacieli w ściśniętych kolumnach wspartych przez silne rezerwy równocześnie na bastion 1szy, na obronne koszary między bastionami 1 i 2im na bastionie korbelowski, 3ci i na umocnienie zwane Gribok (grzybek), leżące na prawym brzegu Peresypu. Spodziewał się szturmujący przełamać choć w jednym punkcie tę długą linię obronną. Wojska, które do szturmowania prowadziły, wynosiły 35,000 ludzi, nie licząc w to dalszych rezerw. Prawe skrzydło i środek składał Francuzi, lewe Anglicy.

Nieprzyjacieli opatrzyli w drabiny, faszyny i narzędzia pionierskie, postępowali szybko do szturm. Mimo gwałtowności naszego ognia kartaczowego i karabinowego, dotarli czołowe kolumny nieprzyjacielskie aż do rowów i zaczęły wdzierać się na przedpiersia. Lecz nieustraszeni obrońcy Sebastopola nie ustąpili ani na krok; przyjęli zuchwałe nieprzyjaciela bagnetem i zepchnęli go do rowów. Wówczas rzuciły się nieprzyjacielskie kolumny na baterie Gervais, wdarły się do niej, wyparły znajdującą się w niej batalion piechoty, ścigali go w odwrocie, i zajęły budowlę między pagórkami Małachowskim a przystanią w pobliżu słobody Korabelnaja, (znajdującą się przed fortyfikacyami przedmieścia Korabelnai). Pomyślnie nieprzyjaciela była krótką; bacznym naczelnik linii obronnej przedmieścia Korabelnai, generał porucznik Chrulew, zaraz na początku szturm posłał z rezerwy 600 karabinierów ku wałowi ciągnącemu się od bastionu 2go do korbelowskiego, a jak tylko nieprzyjacieli przeszedł przez naszą linię przy baterii Gervais, stanął generał Chrulew na czele kompanii Siewskiego pułku, wziął z sobą cofający się batalion Pułtawskiego pułku, i uderzył na nieprzyjaciela. Poparty równocześnie przez 5 kompanij Jakuckiego, a następnie przez batalion Jelskiego pułku, odparł Francuzów, wypędził ich z baterii Gervais, i ścigał ich aż do nieprzyjacielskich przekopów, wykłusując wielu bagnetami. Kompanie pułku Siewskiego odznaczyły się w tej walce wielką walecznością i poświęceniem.

Na innych punktach linii obronnej walczyły dzielnie wojska nasze ożywione przez swych wodzów, kontr-admirała Pamfilowa i jen.-maj. ks. Urusowa i odparły wszystkie ataki nieprzyjaciela. Nasze baterie północnej strony i parowce rozbiły swymi kulmi kolumny nieprzyjacielskie wszędzie, gdzie dosięgnąć ich mogły, i przyczyniły się znacznie do pomyślności tej świetnej walki. Szczególniej parowiec „Wladimir“ dowodzony przez kapitana okrętowego Butakowa, zbliżając się kilka razy do przystani warsztatowej gruchotał złamtał swymi kulmi ściśnione rezerwy nieprzyjacielskie.

Bohaterstwo i poświęcenie załogi Sebastopola, która od generała do prostego żołnierza z nadzwyczajnym zapałem i nieustraszoną walecznością, są wyżej nad wszelką pochwałę, generał-adjutant hr. Osten Sackena i jego dzielnego pomocnika admirała Nachimowa, kierujących tak zaszczytnie obroną Sebastopola, odznaczyli się szczególnie: generał porucznik Chrulew, któremu jako naczelnikowi atakowanej linii, chwala dnia tego przedewszystkiem należy; kontr-admirał Pamfilow, odpierający dzielnie nieprzyjaciela szturmującego bastion 3ci; generał-major ks. Urusow, który rozbił i odpędził atakujących między bastionami 1 i 2im; kapitanowie okrętowi Kern i Berelisin; generał-major Juferow, pułkownik Golew, pod ofikownik Malewski, kapitan okrętowy Butakow.

Strata nasza w ciągu bombardowania 17 i 18go, oraz podczas szturm, wynosi: w zabitych: 1 wyższy a 4 niższych oficerów i 530 żołnierzy; w rannych: 6 wyższych a 42 niższych oficerów i blisko 3378 żołnierzy. Niestety obciążujemy stratę kilku oficerów odznaczających się wśród dzielności i poświęcenia.

Możdziery pocisków wydrążonych, jako to: bomb, granatów, kul palnych, rac przez elewacya, w środku miasta lub fortyfikacji, zowie się bombardowaniem w szczególności znaczeniu tego wyrazu; gdyż w ogólnym, bombardowanie obejmuje i kanonadę.

(P. R. C.)

**) Dla lepszego wyjaśnienia opisu walki, wspominać musimy, iż to lewe skrzydło linii obronnej, szturmowane przez sprzymierzonych, to jest linia fortyfikacji Korabelnai, ma długości 4ry wtersty czyli 1/2 mili geograf., rachując od parowu warsztatowego do parowu zwanego parowem laboratorium, i tworzy łuk naprzód wygięty. Bastion 3ci oddzielony jest od bastionu korbelowskiego parowem portowym (dokowym), na którego prawym brzegu wznosi się bateria Gervais, w pobliżu bastionu 3go i ostrzeliwuje tak ten parów, jak i przestrzeń przed bastionem 3cim.

szonych obrońców od gorliwej poprawy uszkodzonych umocnień. Mimo tego pożądanego ognia, to prowadzono i wszystkie zdemontowane działa nowe zastapiono tak, że rano 18go byliśmy zupełnie gotowi na przyjęcie i odparcie nieprzyjaciela.

W nocy 17go na 18ty, rozstawiono dla odparcia szturm, wojska na lewem skrzydle linii obronnej w następujący sposób: **).

Bastion 3ci i sąsiednie baterie obsadzone zostały przez 2gą brygadę 11ej dywizji piechoty, przez pułk strzelecki briński, i przez rezerwy batalion złożony z żołnierzy z mińskiego i wołyńskiego pułku. W bastionie Korbelowa i w baterii Gervais postawiono 1ą brygadę 8ej dywizji piechoty i pułk pieszy siewski. W bastionie 2gim uszykowano pułk pieszy włodzimierski i batalion z pułku suzdalskiego; drugi batalion tegoż samego pułku rozstawiono wzdłuż wałów między bastionami Korbelowa i 2gim. Dla obrony bastionu 1go przeznaczono pułki strzeleckie kremenczucki i Księcia Warszawskiego. Ogólną rezerwę wojsk broniących fortyfikacji przedmieścia Korabelnai: składały 1sza brygada 11ej dywizji piechoty z 18tu połowem działami należącymi do 11ej i 17ej brygady.

Ze świtem 18go czerwca, uderzył nieprzyjacieli w ściśniętych kolumnach wspartych przez silne rezerwy równocześnie na bastion 1szy, na obronne koszary między bastionami 1 i 2im na bastionie korbelowski, 3ci i na umocnienie zwane Gribok (grzybek), leżące na prawym brzegu Peresypu. Spodziewał się szturmujący przełamać choć w jednym punkcie tę długą linię obronną. Wojska, które do szturmowania prowadziły, wynosiły 35,000 ludzi, nie licząc w to dalszych rezerw. Prawe skrzydło i środek składał Francuzi, lewe Anglicy.

Nieprzyjacieli opatrzyli w drabiny, faszyny i narzędzia pionierskie, postępowali szybko do szturm. Mimo gwałtowności naszego ognia kartaczowego i karabinowego, dotarli czołowe kolumny nieprzyjacielskie aż do rowów i zaczęły wdzierać się na przedpiersia. Lecz nieustraszeni obrońcy Sebastopola nie ustąpili ani na krok; przyjęli zuchwałe nieprzyjaciela bagnetem i zepchnęli go do rowów. Wówczas rzuciły się nieprzyjacielskie kolumny na baterie Gervais, wdarły się do niej, wyparły znajdującą się w niej batalion piechoty, ścigali go w odwrocie, i zajęły budowlę między pagórkami Małachowskim a przystanią w pobliżu słobody Korabelnaja, (znajdującą się przed fortyfikacyami przedmieścia Korabelnai). Pomyślnie nieprzyjaciela była krótką; bacznym naczelnik linii obronnej przedmieścia Korabelnai, generał porucznik Chrulew, zaraz na początku szturm posłał z rezerwy 600 karabinierów ku wałowi ciągnącemu się od bastionu 2go do korbelowskiego, a jak tylko nieprzyjacieli przeszedł przez naszą linię przy baterii Gervais, stanął generał Chrulew na czele kompanii Siewskiego pułku, wziął z sobą cofający się batalion Pułtawskiego pułku, i uderzył na nieprzyjaciela. Poparty równocześnie przez 5 kompanij Jakuckiego, a następnie przez batalion Jelskiego pułku, odparł Francuzów, wypędził ich z baterii Gervais, i ścigał ich aż do nieprzyjacielskich przekopów, wykłusując wielu bagnetami. Kompanie pułku Siewskiego odznaczyły się w tej walce wielką walecznością i poświęceniem.

Na innych punktach linii obronnej walczyły dzielnie wojska nasze ożywione przez swych wodzów, kontr-admirała Pamfilowa i jen.-maj. ks. Urusowa i odparły wszystkie ataki nieprzyjaciela. Nasze baterie północnej strony i parowce rozbiły swymi kulmi kolumny nieprzyjacielskie wszędzie, gdzie dosięgnąć ich mogły, i przyczyniły się znacznie do pomyślności tej świetnej walki. Szczególniej parowiec „Wladimir“ dowodzony przez kapitana okrętowego Butakowa, zbliżając się kilka razy do przystani warsztatowej gruchotał złamtał swymi kulmi ściśnione rezerwy nieprzyjacielskie.

Bohaterstwo i poświęcenie załogi Sebastopola, która od generała do prostego żołnierza z nadzwyczajnym zapałem i nieustraszoną walecznością, są wyżej nad wszelką pochwałę, generał-adjutant hr. Osten Sackena i jego dzielnego pomocnika admirała Nachimowa, kierujących tak zaszczytnie obroną Sebastopola, odznaczyli się szczególnie: generał porucznik Chrulew, któremu jako naczelnikowi atakowanej linii, chwala dnia tego przedewszystkiem należy; kontr-admirał Pamfilow, odpierający dzielnie nieprzyjaciela szturmującego bastion 3ci; generał-major ks. Urusow, który rozbił i odpędził atakujących między bastionami 1 i 2im; kapitanowie okrętowi Kern i Berelisin; generał-major Juferow, pułkownik Golew, pod ofikownik Malewski, kapitan okrętowy Butakow.

Strata nasza w ciągu bombardowania 17 i 18go, oraz podczas szturm, wynosi: w zabitych: 1 wyższy a 4 niższych oficerów i 530 żołnierzy; w rannych: 6 wyższych a 42 niższych oficerów i blisko 3378 żołnierzy. Niestety obciążujemy stratę kilku oficerów odznaczających się wśród dzielności i poświęcenia.

Możdziery pocisków wydrążonych, jako to: bomb, granatów, kul palnych, rac przez elewacya, w środku miasta lub fortyfikacji, zowie się bombardowaniem w szczególności znaczeniu tego wyrazu; gdyż w ogólnym, bombardowanie obejmuje i kanonadę.

(P. R. C.)

**) Dla lepszego wyjaśnienia opisu walki, wspominać musimy, iż to lewe skrzydło linii obronnej, szturmowane przez sprzymierzonych, to jest linia fortyfikacji Korabelnai, ma długości 4ry wtersty czyli 1/2 mili geograf., rachując od parowu warsztatowego do parowu zwanego parowem laboratorium, i tworzy łuk naprzód wygięty. Bastion 3ci oddzielony jest od bastionu korbelowskiego parowem portowym (dokowym), na którego prawym brzegu wznosi się bateria Gervais, w pobliżu bastionu 3go i ostrzeliwuje tak ten parów, jak i przestrzeń przed bastionem 3cim.

nych obrońców Sebastopola: waleczny kapitan okrętowy Budiszew poległ; między ranionymi zaś znajdują się: generał-major Zamarin, dzielny i biegły kapitan okrętowy Jurkowski, naczelnik 4go oddziału linii obronnej, i kapitan artylerji Stanisławski, naczelnik artylerji w bastionie korbelowskim.

Strata nieprzyjaciela, którego kolumny wystawione były na nadzwyczaj silny ogień kartaczowy i karabinowy, jest bardzo znaczna. Okazało się to jasno przy zebraniu i pochowaniu poległych, które nastąpiło nazajutrz o 6ej godzinie wieczór w skutek żądania przedstawionego przez naczelnego wodza sprzymierzonych. Liczba nieprzyjacielskich trupów była tak wielką, iż Francuzi nie mieli dość noszy dla ich zabrania, a oficer francuzki przeznaczony do spełnienia tej czynności, widział się zmuszonym żądać od nas, abyśmy poległych nieprzyjacielskich leżących w pobliżu naszych szanów, sami pogrzebali.

Taki to jest obraz tej świetnej walki stoczonej przez załogę Sebastopola, która po 9-miesięcznym oblężeniu i po trzech strasznych bombardowaniach, odparła rozpaczliwy szturm nieprzyjacielski, zadała mu ogromną klęskę, a dzisiaj z bohaterkiem poświęceniem stoi gotowa, by zwalczyć i odeprzeć wszelki nowy napad.

Stan rzeczy na azyatyckim zakaukaskim teatrze wojennym jest ciągle niepomyślnym dla Turków. Armia turecko-anatolska nie jest dotąd w stanie działania skutecznie przeciw Rosyanom i odparcia ich napadu. Pułkownik angielski Williams, zwany Williams paszą, polecony przez ambasadora angielskiego lorda Redclifa, nie zdołał silnie zorganizować tej armii, a Rosyanie zagrażają Anatolii. Tak przynajmniej mówią ostatnie z tego teatru wojny wiadomości w dziennikach angielskich ogłoszone. Równocześnie zamieszcza *Invalid Ruski* następujący raport naczelnego wodza armii rosyjsko-kaukaskiej generała Murawiewa, donoszący w dniu 13m i 14m czerwca, iż wojska rosyjskie przeszły granicę turecką i zajęły część paszliku Kars:

„Skoncentrowawszy wszystkie oddziały czynnego korpusu pod Aleksandropolem i Achalkakiem, przeszliśmy granicę turecką 3ma kolumnami: lewa kolumna pod wodzą generał-majora hr. Niroda, wyruszyła 5go czerwca z Aleksandropola i pomaszerowała przez Tachniś i Parwali do Agasza-Kala; środkowa kolumna generała-porucznika księcia Gagarina ruszyła w pochód 7go czerwca i ciągnęła przez Mula-Mussa i Wartany do Małego Kumyly, gdzie złączyła się z lewą kolumną; prawa (nawet kolumna pod generałem-porucznikiem Kowalewskim, opuściła dnia 8go czerwca Karzach i miała po napadzie na Ardagan połączyć się z główną siłą. Na punkt zborny wszystkich tych wojsk oznaczoną została wieś Saim nad rzeką Kara-Czaj, leżąca o dzień drogi od twierdzy Karsu. Dnia 9go czerwca połączyły się dwie pierwsze kolumny w Agasza-Kala i zatrzymały się oczekując na oddział generała Kowalewskiego. Nasza straż przednia posunięta została ku Saim, a ku Ardaganowi posłano ruchomy korpus pod generałem-majorem Baklanowem. Nieprzyjacielska straż przednia, składająca się z baszybozków, wspartych przez regularną jazdę, zajmowała wieś Mazra o 15 wiorst od Karsu odległą.

Generał Kowalewski doszedł po 3-dniowym marszu do Oltsek i tam dowiedział się, że w Ardaganie znajduje się pasza, kierujący obroną tego okręgu, i że równie do miasta tego ściga swoją milicję (9000) Aslan pasza. Równocześnie doniesiono generałowi Kowalewskiemu, że wewnątrz warowni jest zupełnie otwarte, i że można z baterji usypanych na prawym brzegu rzeki Kura, strzelać kartaczowem zmusić załogę do opuszczenia warowni. To skłoniło generała Kowalewskiego do zwrócenia się na Ardagan. W drodze spotkał on przełożonych tego miasta, niosących jego klucze i oświadczających poddanie się, nadto powiedzieli oni, że dowodzący pasza odszedł do Oldy, a Aslan pasza z resztą milicji cofnął się do Wielkiej-Gielii. Dnia 11 czerwca zajął generał Kowalewski warownię, wysadził w powietrze jej mury i baterie, a 12go czerwca powrócił do Oltsek, aby połączyć się tam z oddziałem generał-majora Baklanowa. D. 13go czerwca miała prawa kolumna wyruszyć do Saim, gdzie już wprzód główna siła pociągała.

Następnie w dniu 14 czerwca oddzielono od głównej siły mały oddział pod generał-majorem hr. Nirodem dla rozpoznania gruntu przed twierdzą Kars. Oddział ten składał się z 4ch sotni liniowych kozaków, z dwóch dywizyonów piknierskich należących do brygady dragonijskiej, i z 4ch batalionów piechoty z 4ma działami postępujących za jazdą, jako ich wsparcie. Kozacy nasi przybywszy do wioski Mazra, zajmowanej przez 400 baszybozków, uderzyli natychmiast na nich. Ta jazda nieregularna turecka pierzchała zaraz, lecz znów powróciła, wspierając dwa szwadrony tureckich ułanów, które jednak także przewrócone i do ucieczki zmuszone zostały.

Ostatnie ważne wiadomości przez Konstantynopol z tego zakaukaskiego teatru wojennego nadeszły, mówią o szybkim posunięciu się Rosyan dwoma drogami od Achalczyku i Araratu ku Erzerum, prowadzonych przez księcia Gurieła i generała Korsakowa. Tem niespodziewanym ruchem zagrożeni Turcy z boku i z tyłu, musieli Kars opuścić dla zastopienia Erzerum. Williams pasza unika wszelkiego spotkania z Rosyanami, któreby dla niego było pewną klęską; gromadzi siły swoje w Erzerum i utrzymuje związki z Trebizondą i Synopą.

Kronika miejscowa i zagraniczna.

— W d. 15 września obchodzonym będzie pierwszy 25-letni jubileusz wynalazku kolei żelaznych w Europie

W dniu tym w roku 1830 otwarto pierwszą koleją z Liverpoolu do Manchesteru na wielkie zdumienie najdzielniejszych umysłów powątpiewających w praktyczność tego wynalazku. Do sceptyków tych należał nawet Arago, a w lat 6 później jeszcze Thiers powiedział, że koleja może tylko służyć do połączenia dwóch wielkich, ludnych a nieodległych od siebie miast. Dziś po 25 latach przebiegają po kolejach we wszystkich częściach świata. Europa i Ameryka północna pokryte siecią szyn, a Azja i Australia widzą już ze zdumieniem pędzące lokomotywy przez na pół dzikie kraje.

— Powiada *Gazeta Krzyżowa*, że gdy wydano z Berlina jednego czeladnika krawieckiego, może dla tego, że nie zostawał w robocie lub za coś podobnego, tenże siłił się, żeby zgłębił istotne powody wydalenia swego, a słysząc, iż zwykle wydalało osoby podejrzanego o stosunki z naczelnikami ruchów demokratycznych z r. 1848, przebiegał myślą całą swoją przeszłość i wreszcie napadł na jedną okoliczność, stojącą z temi powodami w związku, albowiem w r. 1848 szył surdut dla deputowanego d'Esther. Idzie więc do policyi i usprawiedliwia się z tego, co chyba jedynym mogło być przeciw niemu zarzutem, wszelako by takowy osłabił, zeznaje, iż uszył tak ciasny surdut deputowanemu d'Esther, iż go ten wcale nie mógł. Tłumaczenie to na nic się wszakże nie przydało.

Kurs papierów publicznych i pieniędzy.

Wiedeń. Kurs telegraficzny z dnia 6go lipca: — Metaliki 5-proc. 78 1/10. — Metaliki 5-proc. z r. 1853 92. — Metaliki 4 1/2-proc. 68. — Metaliki 4-proc. 63 1/4. — 5-pr. z 1852 r. — 2 1/2-pr. 84 1/10. — 1-pr. 19 1/4. — Ciąg. — z 1850 r. 250, 302. — Pożyczka narodowa 5-proc. 83 5/8. — do 4-proc. 62 3/4. — do z r. 1850 4-pr. 90 1/2. — Augsburg 123 3/4. — Londyn 11 kr. 59 1/2. — Paryż 144. — Akcje Bankowe 988. — Akcje kol. żel. półn. — Ferdyn. — — — Pożyczka z r. 1851 lit. A. — — — B. — Ost-Donau-Dampfsch. — — — **Kurs krakowski** z d. 6 lipca. Bankn. sus. z. 90 1/2. — placę 90. — Pruski kurant iąd. 111 placę 110 1/4. — Rubel sr. nowe iąd. 103 1/2. — 102 1/2. — Cwancygiery nowe iąd. 113 placę 112. — Cwancyg. stare iąd. 113. — Imper. z. 85 3/4. — placę 35 1/3. — Dukaty austr. hol. iąd. 21 1/6. — 20-franki z. 85 1/4. — 84 3/4. — Listy zast. pol. iąd. 101 1/2. — 100 1/2. — List zast. gal. iąd. 93. — 92. — Oblig. Indemn. z. 69 1/2. — 68 1/2.

Kurs lwowski d. 3go lipca. Duk. holend. 5 złr. 41. — Duk. oes. 5 złr. 44. — — — Polimperyat ros. 5 złr. 48. — Rubel ros. 1 złr. 54. — — — Talar pruski 1 złr. 49. — — — Polski kurant i pięcioczetówka 1 złr. 22. — — — Kurs list. zast. w gal. stan. Instytucie kredytowym: Instytut kupił prócz kuponów 100 po złr. — — — m. k. — Sprzedał 100 po złr. — — — Daw. i za 100 złr. — — — — — Żądał złr. — — —

Przegląd polityczny.

Depesze telegraficzne.

Paryż 4 lipca. Dzisiejszy *Monitor* ogłasza depeszę jen. Pélissiera z Krymu z d. 2 lipca, donoszącą, iż do dnia tego żaden ważny wypadek pod Sebastopolem nie miał miejsca. Dalej jen. Pélissier mówi że ani jen. Beuret, ani dowódca szwadronu Berkeim nie są ranieni. Rana jen. Lafont de Villiers nie jest ciężką.

Paryż 5 lipca. Dzisiejszy *Monitor* zamieszcza następującą depeszę jen. Pélissiera z dnia 3go b. m. Roboty idą dobrze. Stan zdrowia polepszył się.

Sebastopol 2 lipca. Ks. Górczakow donosi: Do dnia dzisiejszego nic ważnego pod Sebastopolem nie zaszło.

Londyn 3 lipca. Król belgijski Leopold wraz z synem hrabią Flandry i z córką księżną Karoliną przybyli dzisiaj do zamku Windsor przez Dover. — Obie Izby parlamentu przyjęły dzisiaj jednomyślnie i z wielkim zapałem wniosek królewski (message royal) przedstawiający aby zaślubi lorda Raglana uczyć publicznym hołdem wdzięczności narodowej. Następnie parlament zawotował pensją roczną 1000 funt. szt. (40,000 złp.) dla wdowy lorda Raglana, a 2000 funt. szt. (80,000) dla jego syna, która po jego śmierci przejdzie na spadkobierców.

Paryż 5 lipca. Depesza prywatna z Barcelony z 4go donosi: Katalonia w powstaniu. W Barcelonie dopuszczano się mordów. Generał Zapatero trzyma się zamknięty w cytadeli. Wojska pozostały wierne. Milicya wzbierała się wystąpić. Rząd wysłał pośredników Powstańcy wołają: „niech żyje Espartero!“ Za pozór dają zarobek. — Druga depesza donosi, że Espartero przybył i bunt uśmierzył.

Tryest 5 lipca. *Gazeta Tryestska* donosi: Z powodu sporów o użytkowanie łąk między powiatami Katuńska nabia i Misicz, Czarnogórcy i Turcy stoją naprzeciw siebie na granicy, po 3,000 zbrojnych na każdej stronie.

Czytamy w *Korespondencji Austriackiej*: Korespondenci berlińscy do różnych dzienników (miedzy innymi do *Gazety Wrocławskiej*), a świeżo po kilka razy także pismo berlińskie *Zeit*, usiłują rozpowszechnić wiadomość, jakoby rząd ces. kr. austriacki zamierzał domagać się zwrotu lub dopłaty do kosztów wynikłych z zajęcia Księstw Naddunajskich. Jesteśmy w możności oświadczyć, iż wieść ta zupełnie jest bezzasadną.

Urządowa *Kor. Pruska* zaprzecza podaniu *Börsen-Halle* hamburskiej, jakoby Prusy już się zgodziły na propozycję jaką Austrija Zgromadzeniu związkowemu przedłożył zamierza; twierdzi owszem, że pod tym względem nie jeszcze nie postanowiono. Z Dreżna zapewniają *Gazetę Krzyżową*, że propozycje Austrii dotyczą uznania polityki swej i nie-rozdzielności 4ch punktów, a następnie, że rząd saski już się pofuśnie przeciw temu oświadczył.

